

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย*

FACTORS AFFECTING TO ANXIETIES IN ENGLISH SPEAKING OF UNDERGRADUATE
STUDENTS IN MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY,
MAHAVAJIRALONGKORNRAJAVIDYALAYA CAMPUS

สนิท วงปล่อมหิรัญ, พระมหาสายัณห์ เปมสิโล, สำราญ ศรีคำมูล, จำรูญ พริกบุญจันทร์,
พระครูวินัยกรโกวิท (บุญตอม ผากา)

Snit Wongplomhiran, Phramaha Sayan Pemasilo, Samran Srikammul, Jumroon picbunjan,
Phrakhuvinaiyakankovit (Buntom Phaka)

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Mahamakut Buddhist University

Corresponding Author Email: joe_snit@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา 2. ศึกษาระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 102 คน จากประชากร จำนวน 227 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านผู้เรียน 2. ระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้าพเจ้ายินดีที่ต้องเรียนภาษาเพิ่มเติมเป็นพิเศษอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นและตัวสั่น เมื่อรู้ว่ากำลังจะถูกเรียกให้พูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล; ความวิตกกังวล; นักศึกษาระดับปริญญาตรี

Abstract

Objectives of this research article were 1.) to study factors affecting anxieties in English speaking of students, 2.) to study the level of anxieties in English speaking of undergraduate students in Mahamakut Buddhist University, Mahavajiralongkorn Rajavidyalaya Campus. The research sample was 102 students, derived from 227 students who were studying in years 1-4. The research instrument used was questionnaire. The statistics used to analyze the data were Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation.

The research results revealed that: 1. The factors affecting anxieties in English speaking of undergraduate students in Mahamakut Buddhist University MahavajiralongkornRajavidyalaya Campus, the overall score was at a high level. When considering in each aspect, it was found that all aspects were at a high level. When arranged in order which were shown as follows: The aspect of Educational Factors, the aspect of Family Factors and the aspect of Learners Factors. 2. The Anxiety level of English speaking of undergraduate students at Mahamakut Buddhist University MahavajiralongkornRajavidyalaya Campus was overall in the high level. The item with the highest mean was I was pleased to learn languages additionally which was at a high level and the item with the lowest average score was the item of I felt excited and shaking, when knowing that they were about to be called to speak English in the class which were at a moderate level.

Keywords: Factors Affecting; Anxieties; Undergraduate Students

บทนำ

ภาษาต่างประเทศถือเป็นภาษาหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการเรียน เพราะทั่วโลกยอมรับว่าเป็นภาษากลางในการสื่อสารของมนุษย์ก็คือ ภาษาอังกฤษ ปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารกับนานาชาติ เพราะถือว่าการ ภาษาศาสตร์ภาษาหนึ่ง ดังนั้นการพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของประชากรในประเทศ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยให้การสื่อสารเกิดความเข้าใจและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ใน ประเทศไทยภาษาอังกฤษได้ถูกบรรจุไว้เป็นหนึ่งในวิชาหลักของทุกหลักสูตรและทุกระดับชั้น ตั้งแต่ปฐมวัยไปจนถึงการศึกษาตลอดชีวิต ภาษาอังกฤษยังมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเมื่อถูก นำมาใช้ในฐานะภาษากลางของอาเซียนโดยได้มีการบัญญัติกติกาบัตรอาเซียนไว้ในข้อ 34 ที่ กำหนดให้ภาษาอังกฤษ เป็น “Working Language” ทุกคนจึงต้องเข้าใจให้ถ่องแท้ตาม

ความหมายของถ้อยคำว่าเป็นภาษาทำงานของคนในอาเซียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ดังนั้น ภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการติดต่อสื่อสาร เพราะส่งผลต่อการประกอบอาชีพในอนาคต การแสวงหาโอกาสทางการศึกษาและด้านการค้าด้วย ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยในอาเซียนจึงยิ่งให้ความสำคัญในการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษของประชากรในประเทศของตนให้มีศักยภาพและสามารถสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษได้มากยิ่งขึ้น

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะการสื่อสารภาษาอังกฤษมีบทบาทในฐานะเป็นภาษาสากล การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน เป็นการพัฒนาทั้ง 4 ทักษะ คือ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ซึ่งทักษะทั้ง 4 ที่กล่าวมานั้น ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญที่สุด เนื่องจากเป็นทักษะที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความรู้ทางภาษาอย่างชัดเจน และเนื่องจากทักษะการพูดเป็นการถ่ายทอดความคิดความเข้าใจ และความรู้สึกในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน (จุฬพร ต้นตระกูล, 2555) เช่นเดียวกับการศึกษาของเจนจิรา ชัยปานและคณะ (2556) ที่กล่าวว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลและเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการสื่อสารกับประชาคมโลกได้อย่างไร้ขีดจำกัดภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความรู้ในแขนงต่าง ๆ ดังนั้นการพัฒนาประเทศในทุกด้านให้มีความเจริญก้าวหน้าและทัดเทียมกับนานาประเทศในโลกจึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของประชากรของประเทศให้มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ภาษาอังกฤษมาโดยตลอดตั้งแต่เห็นได้จากการจัดการศึกษาของชาติกำหนดให้มีการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับต่างๆมาเป็นเวลานานเพื่อให้ประชากรของชาติสามารถสื่อสารกับนานาชาติด้วยภาษาอังกฤษทั้งทางการฟังการพูดการอ่านและการเขียน

ปัจจุบันได้มีการปฏิรูประบบการศึกษาโดยสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และในหลักสูตรได้กำหนดให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สำคัญ 5 ประการสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียนคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสารได้ซึ่งในที่นี้หมายถึงความสามารถในการฟังการพูดการอ่านและการเขียนภาษาต่างประเทศแต่ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันยังไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของบุคคลสังคมและประเทศเท่าที่ควรเมื่อต้องเผชิญกับความคาดหวังทางสังคมที่จะทำให้การศึกษามีบทบาทในการเตรียมคนให้พร้อมสำหรับการแข่งขันในสังคมโลกก็ยิ่งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับการศึกษามากขึ้นปัญหาที่ถกเถียงกันมากในแวดวงการศึกษาคือเมื่อผู้เรียนเรียนจบหลักสูตรการศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรือในระดับปริญญาตรีแล้ว ก็ยังไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ดีเท่าที่ควรซึ่งปัญหานี้ อาจเกิดจากหลายสาเหตุอาจเนื่องมาจากครูผู้สอนผู้เรียนสภาพแวดล้อมหรืออาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อ

ภาษาอังกฤษ (ธีราภรณ์ พลายเล็ก, 2554) จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การพูดภาษาอังกฤษ พบว่า นักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความสามารถในการพูด ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ เนื่องมาจากหลายปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตก กังวลในการพูดภาษาอังกฤษ ดังการศึกษาของทัญชัย เยี่ยมสวัสดิ์ (2559) ที่กล่าวว่า ความวิตก กังวลในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยหลักได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และ สภาพแวดล้อม ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่ออุปสรรคในการพูดภาษาอังกฤษและการเรียนรู้ ภาษาที่สองของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเมธา หมิ่นประเสริฐ (2551) กล่าวว่า ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลในการสื่อสาร สาเหตุส่วนใหญ่มาจากตัวผู้เรียน ตัว ผู้สอนและ กิจกรรมการสื่อสารภายในห้องเรียน ในด้านตัวผู้เรียนส่วนใหญ่รู้สึกอาย หรือประหม่า เมื่อมีการพูดหรือออกเสียงผิด อีกทั้งพบว่าลักษณะของผู้สอนที่ขอวิจารณ์ผู้เรียน เป็นสาเหตุ หนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความวิตกกังวล หลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมและมองไม่เห็นคุณค่าในตนเอง ด้านกิจกรรมสื่อสารภายในห้องเรียน พบว่า ทำให้เกิดความวิตกกังวลในการเรียนภาษาของ ผู้เรียนเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ นอกเหนือปัจจัยดังกล่าวแล้วข้างต้น นักจิตวิทยาได้แบ่งปัจจัยส่วนตัว ด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัย ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งผลกระทบต่อความวิตก กังวลในการสื่อสาร เช่นเดียวกับการศึกษาของพนิดา ตาสี (2552) พบว่า ความรู้สึกวิตกกังวล ความประหม่าเป็นเรื่องที่พบเห็นโดยปกติในการเรียนภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ซึ่ง ความรู้สึกกังวลในเรื่องการพูดนี้เป็นที่ยอมรับกันว่ามีส่วนต่อการแสดงออกต่อการพูดของผู้เรียน ในทำนองเดียวกันกับงานวิจัยของเจนจิรา ชัยปานและคณะ (2556) พบว่า นักศึกษามีความวิตก กังวลหากสอบไม่ผ่านรายวิชาการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากและระดับความวิตกกังวลใน การพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลอยู่ใน ระดับปานกลางสอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินันท์ นุญญเขียว (2561) พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา มีความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษในระดับสูง และปัจจัยที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษคือความประหม่าในการสื่อสาร การประเมินผลเชิงลบความคาดหวังสูงความวิตกกังวลในการสอบและกลัวการสอบตลัักษณะ ของครูผู้สอนวิธีการสอนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนระดับความสบายใจเมื่อมีการ ปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของภาษาและแรงบันดาลใจและทัศนคติของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของเกศนีย์ มากช่วยและคณะ (2561) ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าความวิตกกังวลในการ พูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาเป็นผลมาจากหลายปัจจัยต่าง ๆ เช่นเด่นชัดคือคิดเสมอว่าเพื่อนร่วม ชั้นมักจะพูดภาษาอังกฤษได้ดีกว่าตัวเองระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษโดยรวมอยู่ ในระดับปานกลาง

จากงานวิจัยดังกล่าวปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น มีอิทธิพลและมีผลกระทบต่อ ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียน ตลอดจนเป็นอุปสรรคในการฝึกพูด ภาษาอังกฤษ จากการศึกษาสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนพบว่า นักศึกษาจำนวนไม่น้อยมีพฤติกรรมที่

แสดงออก เช่น สีหน้าตึงเครียด การพูดแผ่วเบา มือสั่น ปากสั่น เกิดความวิตกกังวล ประหม่า ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในตนเองในการสื่อสารภาษาอังกฤษจนส่งผลให้การพูดภาษาอังกฤษไม่ก้าวหน้า ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในเชิงนโยบายในการวางแผนพัฒนาการพูดภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพต่อไป และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ พร้อมทั้งอาจารย์สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาสามารถฝึกฝนพัฒนาการพูดได้ดียิ่งขึ้น และสามารถเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของผู้เรียนว่า เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
2. เพื่อศึกษาระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. **รูปแบบของการวิจัย** เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้วิธีการเชิงสำรวจ (Survey Method) โดยอาศัยข้อมูลที่เป็นจำนวน (ตัวเลข) และวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติเข้ามาช่วย และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นศาสตรบัณฑิตปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 227 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นศาสตรบัณฑิตปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 102 รูป/คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยประยุกต์มาจาก Foreign Language Classroom Anxiety Scale (FLCAS) ของ Horwitz et al., (1991) แบบวัดความวิตกกังวลในการเรียนทักษะการพูดเพื่อการสื่อสาร และแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการเรียนของพยอม ธีณรส (130-131) แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้น สาขาวิชา และคณะ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มี 3 ประการ คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนการสอน จำนวน 24 ข้อ โดยใช้วิธีแบบมาตรวัดมาตราส่วนประมาณค่า โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้วไปหาค่าเฉลี่ย พร้อมกำหนดเกณฑ์การแบ่งความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.51 – 5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง น้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 10 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้กลุ่มตัวอย่างได้ทราบในการตอบแบบสอบถามและเข้าใจตรงประเด็น โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

4.2 หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อเตรียมพร้อมในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มี 3 ประการ คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านการเรียนการสอน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบตารางควบคู่การบรรยายผลการศึกษา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอข้อมูล ในรูปแบบตารางควบคู่การบรรยาย

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย มีดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้าน โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษสูงสุด ได้แก่ ปัจจัยด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับมาก ได้แก่ ข้าพเจ้าชอบฟังในเวลาอาจารย์อธิบายเนื้อหาให้นักศึกษาในชั้นเรียน รองลงมา ได้แก่ ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษแบบคู่กับเพื่อนนักศึกษา ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษแบบเป็นกลุ่มกับเพื่อน ๆ ตามลำดับ และข้อที่มีระดับปานกลาง ได้แก่ ข้าพเจ้าชอบฟังอาจารย์สอนทั้งคาบเรียน โดยที่ไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะการพูด และปัจจัยด้านครอบครัวอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับมาก ได้แก่ ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้าเรียนภาษาอังกฤษเก่งกว่าผู้ปกครอง รองลงมา ได้แก่ ผู้ปกครองต้องการให้ข้าพเจ้ามีความสามารถในการสื่อสารกับชาวต่างชาติโดยใช้ภาษาอังกฤษได้ ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าเรียนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ตามลำดับ และข้อที่มีระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้ปกครองคาดหวังให้ข้าพเจ้าเรียนในสาขาวิชาภาษาอังกฤษตามบุทรหลานของเพื่อนบ้าน ส่วนปัจจัยด้านผู้เรียนอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีระดับมาก ได้แก่ ข้าพเจ้าตื่นเต้นในขณะกำลังพูดภาษาอังกฤษ รองลงมา ได้แก่ ข้าพเจ้าอาสาทำกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาอังกฤษก่อนเพื่อน ๆ เสมอ ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามีเพื่อน ๆ พูดภาษาอังกฤษได้ดีกว่าตน ตามลำดับ และข้อที่มีระดับปานกลาง ได้แก่ ข้าพเจ้าไม่ชอบกิจกรรมเกี่ยวกับการพูดภาษาอังกฤษ

2. ระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายข้อ ข้อที่มีระดับมาก ได้แก่ข้าพเจ้ายินดีที่ต้องเรียนภาษาเพิ่มเติมเป็นพิเศษ รองลงมา ได้แก่ ข้าพเจ้ารู้สึกอยากเรียนรายวิชาการพูดภาษาอังกฤษ แม้ว่าข้าพเจ้าจะซักซ้อมการพูดภาษาอังกฤษมาอย่างดี แต่ก็ยังรู้สึกวิตกกังวล ตามลำดับ และข้อที่มีระดับปานกลาง ได้แก่ ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นและตัวสั่น เมื่อรู้ว่ากำลังจะถูกเรียกให้พูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

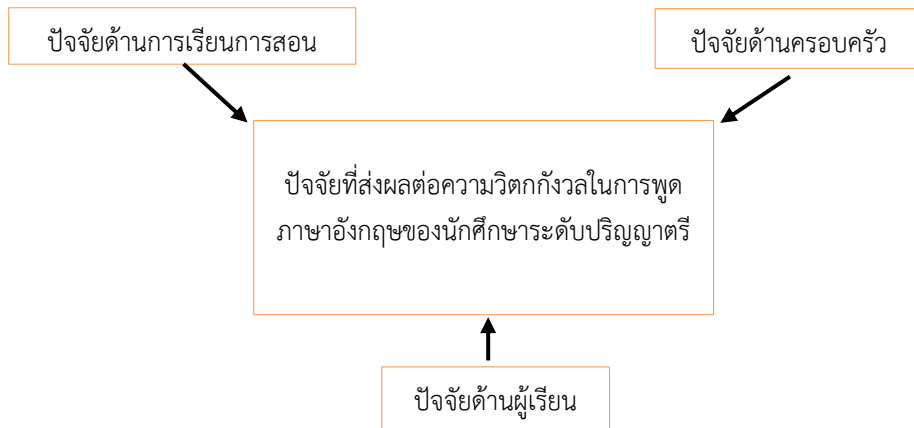
จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยด้านการเรียนการสอน ผู้เรียนเกิดจากการไม่ชอบฟังอาจารย์สอนทั้ง คาบเรียน โดยไม่มีโอกาสการฝึกฝนทักษะการพูด และไม่ชอบกิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษหน้า ชั้นเรียน รองลงมา คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ผู้ปกครองมีความคาดหวังว่า บุตรหลานของตนเอง จะต้องสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษกับชาวต่างชาติได้ สามารถสอบในรายวิชาภาษาอังกฤษได้ คะแนนดีเยี่ยม และต้องการให้ทำงานในสายงานที่ใช้ภาษาอังกฤษ ตลอดจนมาจากอิทธิพลของ ครอบครัวเพื่อนบ้าน และปัจจัยด้านผู้เรียน เนื่องมาจากผู้เรียนมีความกังวล ตื่นเต้น รู้สึกอาย ไม่มีความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ และไม่ชอบกิจกรรมเกี่ยวกับการพูดภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมลมาศ เกตุฉาย (2562) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความวิตกกังวลต่อการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษเจ้าของภาษาของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดเป็นปัจจัยด้านผู้เรียน คือ เจตคติ และรองลงมา คือ พฤติกรรมของนักศึกษาในการพูดสื่อสารกับครูผู้สอนเจ้าของภาษา โดยปัจจัยทั้ง 2 ด้าน แผลผลอยู่ในระดับปานกลาง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนุช อุดมเดียรติสกุล (2559) ได้ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเอกชน จังหวัดปทุมธานี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษ สาเหตุมาจาก ปัจจัยด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านส่วนตัวผู้เรียน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกศนีย์ มากช่วย และคณะ (2561) ทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูด ภาษาอังกฤษมาจากปัจจัยด้านผู้เรียนมีผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษ เนื่องจากผู้เรียนมีความกังวลประหม่ากระวนกระวายเกิดจากผู้เรียนไม่พร้อมมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอไม่มีสิ่งแวดล้อมกระตุ้นสิ่งเร้าที่อยากจะพูดภาษาอังกฤษและผู้เรียนไม่ได้อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ใช้ภาษาอังกฤษปัจจัยด้านการเรียนการสอนเกิดจากบุคลิกภาพการสอนของอาจารย์ และสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นสิ่งเร้าที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการแสดงออกทางการพูด ภาษาอังกฤษภายในชั้นเรียนปัจจัยด้านครอบครัวมักคาดหวังว่านักศึกษาที่เรียนสาขาวิชา ภาษาอังกฤษต้องพูดได้เสมือนเจ้าของภาษาเนื่องจากครอบครัวได้รับอิทธิพลจากคนรอบข้าง เครือญาติเพื่อนฝูงที่มีความสามารถพูดภาษาอังกฤษได้เสมือนเจ้าของภาษาจึงเกิดความคาดหวังว่าลูกของตัวเองเรียนภาษาอังกฤษควรจะพูดได้เหมือนกัน

2. ระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรีภาพรวมอยู่ในระดับมาก นักศึกษามีความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมากหลายข้อ เช่น นักศึกษารู้สึกวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษ นักศึกษารู้สึกประหม่า มักจะลืมนิ่งเตรียมมาพูดเสมอ นักศึกษารู้สึกกระวนกระวาย เมื่อไม่เข้าใจทุกคำพูดที่อาจารย์พูดเป็นภาษาอังกฤษ และนักศึกษารู้สึกเครียดกับการสอบพูดภาษาอังกฤษเป็นต้น ความวิตกกังวลเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่พบเห็นได้ในบุคคลแต่ละคนต่างมีระดับความวิตกกังวลไม่เท่ากันความวิตกกังวลมีทั้งผลดีและผลเสีย โดยขึ้นอยู่กับระดับความวิตกกังวลว่าจะอยู่ในระดับใด ยิ่งนักศึกษามีระดับความวิตกกังวลอยู่ในระดับมากเท่าใดกลับทำให้นักศึกษารู้สึกว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเป็นเรื่องที่ทำไต่ยากยิ่งทำให้ตนเอง ไม่มีความมั่นใจในตัวเองรู้สึกกระวนกระวาย และประหม่าอาการเหล่านี้ทำให้นักศึกษามีความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้นสรุประดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับงานวิจัยของศิริพันธ์ นุญญเขียว (2561) ได้ทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่มีความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และสอดคล้องกับงานวิจัย เจนจิรา ชัยปาน และคณะ (2556) ได้ทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตร สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ชั้นปี ที่ 4 พบว่า ผลการวิจัยระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล สาขาภาษาต่างประเทศ ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 อยู่ในระดับมาก คือ นักศึกษามีความวิตกกังวลหากสอบไม่ผ่านรายวิชาการพูดภาษาอังกฤษ นักศึกษาจะตื่นเต้นหากต้องพูดภาษาอังกฤษโดยไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้า เมื่อนักศึกษารู้สึกประหม่ามักจะลืมนิ่งที่ตั้งใจจะพูด แม้ว่านักศึกษาจะเตรียมตัวในการพูดมาอย่างดีแต่ยังรู้สึกวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษ นักศึกษารู้สึกวิตกกังวลอย่างมาก เมื่อนักศึกษาถูกเรียกให้ตอบและให้พูดในชั้นเรียนวิชาการพูดภาษาอังกฤษ นักศึกษารู้สึกใจเต้นแรงและตัวสั่นเมื่อรู้ว่ากำลังจะถูกเรียกให้พูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน นักศึกษารู้สึกกระวนกระวายและวิตกกังวลจนลืมนิ่งที่ตนเคยเรียนรู้อามาหากต้องพูดในสถานการณ์ที่ ไม่คุ้นเคยในชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษ นักศึกษารู้สึกกังวลเมื่อต้องตอบคำถามที่ไม่ได้เตรียมตัวล่วงหน้า นักศึกษามีความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเองเมื่อต้องพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน เป็นต้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ได้องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

องค์ความรู้จากการวิจัย สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า เรียงลำดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด คือ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านผู้เรียน ส่วนระดับความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ข้อที่มีระดับมาก ได้แก่ ข้าพเจ้ายินดีที่ต้องเรียนภาษาเพิ่มเติมเป็นพิเศษ และข้อที่มีระดับปานกลาง ได้แก่ ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นและตัวสั่น เมื่อรู้ว่ากำลังจะถูกเรียกให้พูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ควรมีการวางแผนเพื่อส่งเสริมปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษอย่างในการผลักดันให้นักศึกษาได้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมากยิ่งขึ้น
2. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยไปปรับปรุงด้านปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1 อาจารย์ควรจัดกิจกรรมที่เรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อลดความวิตกกังวลให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักศึกษา มีการเสริมแรงทางบวก และส่งเสริมให้นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น

2 อาจารย์ควรจัดหลักสูตรเสริมในการเรียนภาษาอังกฤษในส่วนทักษะการสื่อสารของนักศึกษาเพื่อเพิ่มความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้น และควรให้นักศึกษาได้มีโอกาสพูดกับเจ้าของภาษาโดยตรงและเป็นการลดความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษในปัจจุบันอื่น ๆ
2. ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในกลุ่มประชากรอื่น ๆ
3. ควรศึกษาวิจัยการเรียนการสอนที่มีผลต่อการลดความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษ

เอกสารอ้างอิง

- เกศนีย์ มากช่วยและคณะ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 3. ใน การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 9 (131-143). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- เจนจิรา ชัยปาน และคณะ. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลชั้นปีที่ 4 (ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล). สงขลา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- หน้ญชัย เยี่ยมสวัสดิ์. (2559). ความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ: องค์ประกอบผลกระทบ และแนวทางการแก้ปัญหา. วารสารสุทธิปริทัศน์, 30(95), 1-12.
- ธีราภรณ์ พลายเล็ก. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยและพัฒนา ฉบับมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 3(3), 52-53.
- ธวัชร ตันตระกุล. (2555). การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันโดยใช้บทฝึกการสนทนาภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.

- ปิยนุช อุดมเกียรติสกุล. (2559). กลยุทธ์การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนเอกชนจังหวัดปทุมธานี. *วารสารสืบเนื่อง การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 3. “ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2 : บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้ สู่วิทยายุ่งยืน” 17 มิถุนายน 2559 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา, 4(1 2559), 844-848.*
- พนิดา ตาสี. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พยอม ธีธรรส. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมลมาศ เกตุฉาย. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่เป็นเจ้าของภาษา: กรณีศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคสัตหีบ (งานนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมธา หมั่นประเสริฐ. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการสื่อสารของนิสิตเอกภาษาอังกฤษที่ศึกษาวิชาการพูดภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยบูรพา (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิรินันท์ นุญญเขียว. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 : กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 12(28), 231-242.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). *มองสถิติและตัวชี้วัดทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- Horwitz, et al (1991). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal, 70(2): 125-132.*

